

Rekenkamer Houten

Memorandum

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Inhoud

I	Ter introductie	blad 1
II	Doel en uitvoering	4
III	Bevindingen	6
IV	Aanbeveling	19

**

Bijlagen

1. Bestuurlijke reactie
2. Nawoord rekenkamer

Memorandum

Rekenkamer Houten
Startkwalificatie voor alle jongeren
21 september 2024
Blad 1 van totaal 19

I Ter introductie

De rekenkamer

De gemeente Houten vult de wettelijk verplichte rekenkamer in volgens het zogenoemde directeursmodel. Voor de jaren 2023, 2024 en 2025 is een overeenkomst afgesloten met advies- en onderzoeksbureau Hordijk & Hordijk B.V. uit Culemborg, van waaruit Frank Hordijk en Peter van Loon voor Houten werkzaam zijn als respectievelijk directeur en plaatsvervangend directeur van de rekenkamer. Hordijk en Van Loon zijn in die posities door de raad benoemd in de vergadering van 24 januari 2023. De gemeente Houten ontvangt jaarlijks declaraties van Hordijk & Hordijk B.V. die optellen tot het budget dat voor de rekenkamer beschikbaar is: € 30.000 (exclusief omzetbelasting).

De rekenkamer opereert geheel onafhankelijk. Naast de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet vormt de Verordening op de Rekenkamer Gemeente Houten (2023), die door de raad van Houten is vastgesteld op 24 januari 2023, het kader voor de manier waarop de rekenkamer werkt (selectie van onderwerpen, uitvoering werkzaamheden, terugkoppeling bevindingen, communicatie met de raad). De rekenkamer wordt rond diverse formele en praktische zaken ondersteund door de griffie.

Onderzoeksprogramma voor 2024

Volgend op een uitgevoerde ‘ronde’ langs alle raadsfracties heeft de rekenkamer op 28 december 2023 het onderzoeksprogramma voor het jaar 2024 bepaald. De geselecteerde onderwerpen sluiten aan bij de (brede en gevarieerde) belangstelling waarvan in de fracties bleek. Met dit programma, dat via de griffie ter kennisneming aan de raad is aangeboden, heeft de rekenkamer invulling gegeven aan het bepaalde in artikel 7 van de bovenbedoelde Verordening.

In het onderzoeksplan voor 2024 zijn de volgende vier onderwerpen opgenomen ¹.

<i>Onderwerp</i>	<i>Rekenkamer</i>
Ondermijnende criminaliteit	<ul style="list-style-type: none">• brengt in beeld wat de gemeente rond het bestrijden van ondermijnende criminaliteit doet of juist niet doet

¹ Zie het onderzoeksprogramma 2024 voor context, overwegingen, voorlopige aanpak en planning per onderwerp.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 2 van totaal 19

	<ul style="list-style-type: none">• stelt vast vanuit welke formele kaders, welk beleid en/of welke nadere overwegingen de gemeente keuzes maakt waar het gaat om specifieke bemoeienis, inzet, communicatie en/of opvolging van opgedane bevindingen
Startkwalificatie voor alle jongeren	Zie het voorliggende memorandum
Sociale en maatschappelijke voorwaarden in overeenkomst	<ul style="list-style-type: none">• stelt de opvolging vast van de (voornaamste) aanbevelingen uit het in 2023 inzake dit onderwerp verrichte onderzoek
Convenanten, manifesten, akkoorden, allianties	<ul style="list-style-type: none">• beziet de aard van de verschillende, al dan niet intergemeentelijke of anderszins met derden-partijen afgesloten c.q. ondertekende convenanten, manifesten en wat dies meer zij• beziet de invulling die de gemeente aan die verschillende documenten geeft.

Aandachts- of verbeterpunten

De memoranda van de rekenkamer zijn in de eerste plaats bedoeld voor de raad. De rekenkamer heeft altijd de intentie om vanuit een kritisch-positieve insteek een zo feitelijk mogelijke analyse te maken, waaruit dan meestal enkele (kleinere of grotere) potentiële aandachts- of verbeterpunten voortkomen. De raad kan die punten vervolgens desgewenst vertalen in vragen of verzoeken aan het college.

Rekenkamer Houten
Startkwalificatie voor alle jongeren
21 september 2024
Blad 3 van totaal 19

Memorandum

In het voorliggende memorandum zijn de bevindingen opgenomen uit het onderzoek met de werktitel ‘Startkwalificatie voor alle jongeren’².

De rekenkamer heeft het onderzoek uitgevoerd in de maanden januari tot en met juli 2024.

Zoals bij elk onderzoek – Hordijk en Van Loon zijn in de vanaf 2023 opnieuw geformaliseerde rol al sinds 2020 voor Houten actief – zijn de onderzoekers bij hun werkzaamheden actief en constructief-meedenkend gefaciliteerd door een ‘centrale’ ambtelijke contactpersoon. Omdat zijn naam breed bekend is en omdat de rekenkamer hem graag expliciet bedankt voor zijn grote inzet: het betreft de heer Koos van Dijk, senior beleidsmedewerker werk en inkomen bij de gemeente Houten.

Bijkomende (relevante) informatie is verkregen van de coördinator van het Doorstroompunt (voorheen RMC) voor de subregio Utrecht-Zuid van de regio Utrecht, alsmede van een werkcoach van WIL. De rekenkamer spreekt graag nog een separaat woord van dank uit aan de eigenaar van een groot hoveniersbedrijf uit Houten, die samen met een uitvoerend hovenier bereid was de rekenkamer te schetsen welke ruimte in omstandigheden kan worden geboden voor een jongere voor wie een reguliere schoolcarrière niet de meest logische is gebleken.

**

De rekenkamer heeft de kerndelen van een concept van dit memorandum op 13 juli 2024 aangeboden voor ambtelijk wederhoor (gericht op het herstellen van mogelijke feitelijke onjuistheden). Het memorandum is inhoudelijk afgerond op 20 juli 2024, de dag waarop – conform artikel 8, lid 8 van de Verordening op de Rekenkamer Gemeente Houten – het college is gevraagd een bestuurlijke reactie te geven. De op dat verzoek ontvangen brief³ is als bijlage 1 bij dit memorandum opgenomen. Na die reactie is als bijlage 2 een kort nawoord ingevoegd.

² Ter informatie: Hordijk en Van Loon verrichten in 2024 eenzelfde onderzoek in de gemeente Diemen, ook daar vanuit hun hoedanigheid van rekenkamer. Hordijk en Van Loon hebben het onderwerp in 2020, ook als rekenkamer, ook onderzocht in de gemeente Nieuwkoop.

³ De rekenkamer dacht op 3 september de (definitieve) bestuurlijke reactie te hebben ontvangen, en leverde op 7 september een volledig memorandum – dus inclusief die reactie en een nawoord – aan bij de griffie. Op 12 september kreeg de rekenkamer een (toch) herziene bestuurlijke reactie toegestuurd. Die versie is als bijlage bij het voorliggende memorandum opgenomen. Het nawoord van de rekenkamer is inhoudelijk ongewijzigd gebleven.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 4 van totaal 19

II Doel en uitvoering

De rekenkamer heeft het onderzoek willen uitvoeren conform de onderstaande kaders. Die zijn onverkort afkomstig uit het onderzoeksprogramma 2024.

Onderwerp	Startkwalificatie voor alle jongeren
Probleemstelling	<p>Wat doet de gemeente Houten (gestructureerd en in samenhang):</p> <ul style="list-style-type: none"> • aan het handhaven van de leerplicht • het volgen van jongeren in het praktijkonderwijs of in een MBO-1 of -2 traject • het volgen en (laten) begeleiden van vroegtijdig schoolverlaters, <ul style="list-style-type: none"> ➤ in samenwerking met welke externe partijen ➤ en met welke resultaten (waar mogelijk ook in vergelijking met enkele andere gemeenten)?
Uitwerking – te beantwoorden onderzoeksthema’s	<p>De rekenkamer gaat onderzoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vanuit welke beleidsmatige kaders de gemeente acteert • hoe de (eigen) inzet is georganiseerd, wordt gepland, tussentijds wordt geëvalueerd en periodiek wordt herzien • welke keuzes voor welke (aanvullende) inzet de gemeente op grond van welke overwegingen maakt • welke rol en positie de gemeente aantoonbaar <i>uitvoert</i> respectievelijk <i>inneemt</i> in relatie tot primair het onderwijsveld, maar ook in wisselwerking met het (lokale) bedrijfsleven en met andere gemeenten in de regio • hoe Houten ‘presteert’ inzake het bewerkstelligen van een startkwalificatie voor zoveel mogelijk jongeren.

Rekenkamer Houten
Startkwalificatie voor alle jongeren
21 september 2024
Blad 5 van totaal 19

Onderzoeksopzet	<p>Voorlopig c.q. ter indicatie:</p> <ul style="list-style-type: none">• primair laten aanreiken van ‘alle’ relevante lokale en regionale documentatie (beleidstukken, plannen en eigen werkplannen, overeenkomsten, rapportages, evaluaties, statistieken, notulen)• voeren van diverse gesprekken, waar aan de orde ook met partijen van buiten het gemeentelijke apparaat (onderwijs, lokaal bedrijfsleven, eventueel ook WIL, landelijke beleidsmakers, zo mogelijk ook enkele ervaringsdeskundige jongeren). <p><i>In externe gesprekken zal steeds mede de vraag worden gesteld naar de <u>verwachtingen</u> die partijen rond het onderwerp c.q. inzake specifieke thema's binnen het onderwerp van de gemeente Houten hebben (en uiteraard of die verwachtingen worden ingevuld)</i></p> <ul style="list-style-type: none">• bespreken van de voornaamste opgedane bevindingen en mogelijke aanbevelingen met de verantwoordelijk portefeuillehouder uit het college• opstellen van een memorandum (met het gebruikelijke vervolg).
Rapportage	In de vorm van een compact memorandum.

Het hierboven bedoelde ‘bespreken van opgedane bevindingen met de verantwoordelijk wethouder’ vond plaats in een Teams-bespreking op 3 juli 2024 met wethouder Ria Frowijn. Dat contactmoment, waaraan ook twee ambtelijk medewerkers deelnamen, had nadrukkelijk het vooraf toegezegde informele karakter.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 6 van totaal 19

III Bevindingen

- **Wat doet de gemeente Houten voor jongeren die hun schooltijd dreigen af te sluiten zonder een zogenoemde startkwalificatie te hebben behaald – dat is een diploma havo, vwo of mbo (op minimaal niveau 2)?**
- **Hoe is dat werk in breed verband georganiseerd?**

Hierboven staan de twee kernvragen uit de onderzoeksopzet die op de bladen 4 en 5 van dit memorandum is opgenomen. De rekenkamer heeft ervoor gekozen die vragen te beantwoorden aan de hand van fictieve casuïstiek – die duidelijk maakt waarom wat wordt gedaan. Fictief of niet: de rekenkamer probeert hiermee ook ‘gezichten-in-woorden’ te geven aan de kinderen en jongeren voor wie die inzet wordt geleverd. Het zijn precies die kinderen en jongeren achter de beperkte, ‘droge’ cijfers waarop de rekenkamer in diverse verantwoordingsdocumenten stuitte – die als zodanig (bijna) niets zeggen, en die nauwelijks tot geen aandacht vanuit de raad krijgen.

IDAR

Ik ben Idar. Ik ben 15. Ik volg vmbo-tl en zit in klas 3. Ik vind het saai op school en spijbel vaak. Ik ga dan lekker gamen met een vriend die in Australië woont. Als school naar mijn huis belt zijn mijn ouders niet thuis. Als ik brieven van school zie gooi ik die meteen in snippers in de papierbak.

- Idar is leerplichtig op basis van de Leerplichtwet. Dat is iedere jongere onder 18 jaar die nog geen startkwalificatie heeft behaald.
- Zijn school probeert doorlopend en via diverse wegen in contact te komen met Idars ouders.
- Idars school meldt zijn vele (ongeoorloofde) verzuim bij de leerplichtambtenaar van de gemeente Houten (via het zogenoemde verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs DUO).
- Het verzuim in kwestie heet formeel *relatief verzuim*, omdat Idar wel is ingeschreven bij een school maar daar – met of zonder medeweten van zijn ouders – incidenteel of geregeld zonder toestemming wegblijft.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 7 van totaal 19

- Idars school volgt het zogenoemde Verzuimprotocol regio Lekstroom (versie 2, maart 2020).
- De leerplichtambtenaar onderzoekt de situatie. Zij of hij benadert ook zelf Idars ouders, en brengt alle opties in beeld die Idars verzuim (weer) tot een minimum kunnen beperken.
- School zou heel graag ook de (eigen) contactpersoon van het Sociaal Team Houten bij de problematiek rond Idar betrekken. Dat mag alleen met toestemming van zijn ouders. Leerplicht en school proberen Idars ouders te bewegen om hulp vanuit het Sociaal Team toe te laten.
- Als de situatie niet ten goede keert zal de leerplichtambtenaar proces-verbaal opmaken en/of, in overleg met Idars school, de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (laten) toepassen. Daaruit kan de inzet vanuit Veilig Thuis Utrecht (formeel: de Stichting Samen Veilig Midden-Nederland) volgen. Veilig Thuis schakelt in een situatie als deze direct met ouders, school, leerplicht en Sociaal Team.
- Los van een inhoudelijk traject kan één van Idars ouders worden vervolgd. Daar kan een boete of zelfs een gevangenisstraf uit volgen. Omdat Idar 15 is kan hij door de rechter naar Halt worden gestuurd of een taak- of leerstraf krijgen. In het ergste geval kan de rechter besluiten tot het opleggen van een maatregel toezicht en begeleiding (door de jeugdreclassering).
- *Natuurlijk hoopt iedereen dat dat niet hoeft te gebeuren. Een kind heeft vooral recht op onderwijs, en precies dat is de insteek die Idars school, de leerplichtambtenaar en ook de rechter zo lang mogelijk zullen blijven kiezen. Idars mentor heeft van een aantal klasgenoten gehoord dat Idar vast wel wil stoppen met spijbelen als hij op school met meer uitdagende stof aan de slag kan. Zij denken dat hij het geweldig zou vinden als hij op school mag werken aan het ontwikkelen van een game.*

SOUMIA

Ik ben Soumia. Ik ben sinds twee maanden 16, en heb vorige week mijn Havo-diploma gekregen. Dat heb ik zo jong kunnen halen omdat ik op de basisschool een klas heb overgeslagen. Ik heb mijn hele schooltijd op mijn tenen moeten lopen, en ga nu eerst een jaar lekker uitrusten (en misschien een beetje werken).

- Soumia mag doen en laten wat zij wil.
- Zij is niet (meer) leerplichtig, en heeft met haar Havo-diploma een startkwalificatie behaald.
- Soumia is in geen enkele onderwijs-gerelateerde registratie (meer) opgenomen.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 8 van totaal 19

- Soumia is voor het krijgen van advies over werk of een toekomstige opleiding welkom bij het Jongerenloket (Jolo) dat in samenwerking tussen WIL Lekstroom en het Doorstroompunt is ingericht – zie hierna bij ‘Albert’ – maar gaat daar niet als casus ‘meetellen’.

ALBERT

Ik ben Albert. Ik ben 19. Ik ben op mijn 16-e met een diploma vmbo-kader van school gegaan. Ik wilde toen via een BBL-traject automonteur worden. Als BBL-er moest ik één dag in de week naar school, en ging ik de andere vier dagen bij een garage werken. Daar kreeg ik helaas na een tijdje ruzie. Sinds ongeveer twee jaar werk ik fulltime bij de garage van mijn oom. Dat bevalt ons allebei prima. Van mijn school heb ik nooit meer iets gehoord. Van de gemeente wel, maar die laat ik lekker bellen, brieven sturen en weet ik wat. Het kan trouwens ook best een andere instantie dan de gemeente zijn die mij steeds lastig blijft vallen.

- Albert beschikt nog niet over een startkwalificatie. De Leerplichtwet, waarin de kwalificatieplicht is verankerd, is gezien zijn leeftijd niet (meer) op hem van toepassing.
- De mbo-instelling waar Albert was ingeschreven heeft zijn verzuim en vervolgens vertrek gemeld bij het verzuimloket van DUO. Via die route is zijn situatie bekend bij de leerplichtambtenaar van Houten, en ook bij het zogenoemde Doorstroompunt voor de subregio Utrecht-Zuid⁴ van de regio Utrecht. Een Doorstroompunt heette voorheen Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC).
- Albert is een ‘voortijdig schoolverlater’ (VSV-er), zoals gedefinieerd in de Wet educatie en beroepsonderwijs. Omdat hij al langer dan een jaar VSV-er is wordt hij in het jargon *oud-VSV-er* genoemd. Vanuit het wettelijk kader zijn de Doorstroompunten in het land actief voor jongeren tot 23 jaar.
- Albert wordt vanuit het Doorstroompunt actief benaderd door een *doorstroomcoach*. De gemeente Houten is op basis van de Wet educatie en beroepsonderwijs verplicht te bewaken dat dat gebeurt.
- Het Doorstroompunt werkt aan de hand van het *Programma regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020-2024* (‘SchoolWerkt agenda’). In dat programma zijn vier zogenoemde programmalijnen uitgewerkt. Dat zijn *De Overstap* (van voortgezet onderwijs naar mbo), *Steun waar nodig* (van toepassing bij specifieke hulpvragen), *Terug naar School*

⁴ Deze subregio bestaat uit de gemeenten Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein en Vijfheerenlanden.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 9 van totaal 19

(behoeft geen toelichting) en *Klaar voor Werk* (gericht op het realiseren van een extra stevige start op de arbeidsmarkt).

- Het Doorstroompunt doet onder meer aan *lifecoaching*, kent een *jobcenter* en werkt via WIL⁵ met een *jobhunter*. Alle inzet is erop gericht VSV-ers snel en gericht weer ‘op de rit’ te krijgen, zeker in situaties waarbij een jongere in kwestie geen zinvolle dagbesteding heeft. De eerste ambitie is het alsnog (laten) behalen van een startkwalificatie, maar in veel gevallen kunnen betaald werken of het doen van gericht vrijwilligerswerk prima alternatieven zijn.
- Alberts doorstroomcoach is (ook) verbonden aan het *Jongerenloket*. Dat is een samenwerkingsverband tussen het Doorstroompunt en WIL, dat in de regio Lekstroom is gericht op jongeren tussen 16 en 27 jaar. Het Jongerenloket helpt bij alle vragen over school, werk en/of inkomen. Als Albert fysiek bij het Jongerenloket wil binnenstappen, dan kan dat op specifieke uren op een locatie in Nieuwegein.

Alberts oom heeft in Albert een hardwerkende en loyale medewerker gevonden.

Albert is niet de enige VSV-er die in jong fulltime werken volledig tot zijn (of haar) recht komt.

Hoewel in WIL-verband ook het WerkgeversServicepunt (WSP) actief is⁶, speelt voor Houtense VSV-ers geen actieve, gestructureerde afstemming tussen enerzijds het Doorstroompunt, het Jongerenloket en/of WIL en anderzijds het lokale of regionale bedrijfsleven.

- Albert kan ook ondersteuning krijgen vanuit het *Leerwerkloket*. Dat is een ‘onafhankelijk samenwerkingsverband’ dat voor iedere arbeidsmarktregio⁷ is ingericht door gemeenten, roc’s en UWV. Het Leerwerkloket richt zich, mede door samenwerking met een zogenoemd Regionaal Mobiliteitsteam, vooral op trajecten *uitkering -> scholing of omscholing -> werk*.
- Gezien zijn situatie maakt Albert geen gebruik van welke coach, welk advies of welk loket ook. Gegeven zijn leeftijd is hij dat ook niet verplicht.

⁵ WIL kent als deelnemende gemeenten Houten, IJsselstein, Lopik en Nieuwegein.

⁶ Het WSP van WIL is volgens informatie op de site van WIL het *WerkgeversServicepunt (WSP) Midden-Utrecht, vestiging Lekstroom*. Van de site van het WerkgeversServicepunt Midden-Utrecht blijkt dat dit een samenwerkingsverband is van ‘UWV, regionale gemeenten en SW-bedrijven’. Het WSP Midden-Utrecht is volgens die site ‘hét aanspreekpunt voor werkgevers in regio Midden-Utrecht die inclusief willen ondernemen’.

⁷ De gemeente Houten valt, samen met dertien andere gemeenten, binnen de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht. Vijfheerenlanden is niet één van die dertien andere gemeenten.

Rekenkamer Houten
Startkwalificatie voor alle jongeren
21 september 2024
Blad 10 van totaal 19

INTERMEZZO

Er zijn zonder twijfel diverse ondernemers die actief en weloverwogen willen meewerken aan de win-win-optie die bij sommige jongeren voor het grijpen is: *we blijven proberen je op een (parttime) vakopleiding te krijgen, kom intussen bij mij werken (met alles wat daar aan afspraken, routines en verplichtingen bij hoort), elke drie maanden bespreken we samen met je doorstroom-coach hoe het gaat. Als je weer naar school gaat, dan neem je al flink wat gerichte ervaring mee.*

Het tegengaan van voortijdig schoolverlaten – dus het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie te hebben behaald – is al jaren een landelijke prioriteit. Met diverse maatregelen, waaronder de inrichting van wat nu Doorstroompunten heet, is het aantal VSV-ers in de voorbije ruim twintig jaar teruggelopen van jaarlijks circa 70.000 tot ruwweg 25.000 tot 30.000. Mede gezien de coronaproblematiek, die voor een negatieve breuk in de dalende trend heeft gezorgd, houden de Tweede Kamer en de minister van OCW het thema hoog op de agenda.⁸

Er zijn in en rond Houten vanzelfsprekend ook ondernemers bij wie VSV-ers nog vandaag kunnen starten, maar die het belang van die jongeren niet bovenaan hun lijstje hebben staan. *Welkom bij ons loonwerkbedrijf (of horecazaak, of schoonmaakonderneming, of wat ook), goedkope 16-jarige hulpkracht. Geld verdienen, veel leuker dan naar zo'n saaie school gaan!*

Casuïstiek van deze categorie komt in Houten – door gebrek aan gerichte afstemming in de driehoek leerplicht-Doorstroompunt-scholen – slechts beperkt aan de oppervlakte. Jonge VSV-ers, in het bijzonder de meest kwetsbaren onder hen⁹, blijven onder de spreekwoordelijke radar, overigens ook omdat zij er geregeld zelf alles aan doen om letterlijk buiten het bereik van ‘instanties’ te blijven.

⁸ Zie onder meer de brief van de minister aan de Kamer van 3 april 2023, *Hoofdpijnen aanvalsplan voorkomen voortijdig schoolverlaten en begeleiden naar een kansrijke toekomst*, alsmede de *Uitwerking Actieplan voorkomen voortijdig schoolverlaten en begeleiden naar een kansrijke toekomst*, ook van de minister, van 26 oktober 2023.

⁹ Het begrip ‘jongeren in een kwetsbare positie’ volgt uit de Wet educatie en beroepsonderwijs, maar is daarin niet expliciet uitgewerkt. Het gaat in de kern om jongeren die vanuit het praktijkonderwijs, het speciaal onderwijs-profiel arbeidsmarkt en vervolgonderwijs, de vmbo-basisberoepsgerichte leerweg of een mbo-1-opleiding) uit het onderwijs zijn gestroomd of zijn doorgestroomd *naar of binnen* het mbo (niveau 1 of niveau 2).

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 11 van totaal 19

SANDRA

Ik ben Sandra. Ik ben 18. Ik zit op de vavo (voortgezet algemeen volwassenenonderwijs) omdat ik het afgelopen schooljaar helaas net ben gezakt voor mijn vwo-examen. Ik volg op de vavo de twee vakken waar ik op school een onvoldoende eindcijfer voor heb gehaald. Als ik voor één van die twee vakken dit jaar wel een voldoende haal, dan heb ik alsnog een vwo-diploma. Met dat diploma kan ik beginnen aan de hbo-opleiding journalistiek. Omdat ik dit jaar maar twee keer in de week naar de vavo hoef (op het ROC in Utrecht) heb ik lekker veel tijd om te feesten. *Let's party!* Ik werk niet en verdien dus ook niets, terwijl de kosten van eten, drinken en al die feesten (vooral met mijn vriendinnen die net zijn gaan studeren) wel flink oplopen. Om die te kunnen betalen heb ik bij de gemeente een bijstandsuitkering aangevraagd.

- Als Sandra regulier haar vavo-lessen volgt wordt zij door niemand (anders) gevolgd of benaderd.
- Haar aanvraag voor een bijstandsuitkering wordt volgens de daarvoor vigerende procedure behandeld door WIL, waarbij (mede) zal worden bezien in hoeverre Sandra in staat is zelfstandig een inkomen te verwerven. Vanuit WIL wordt ook het Jongerenloket bij het dossier betrokken.

OLIVIER

Ik ben Olivier. Ik ben 13. Ik word op school enorm gepest en vind het daar verschrikkelijk. Mijn moeder houdt mij al twee maanden thuis. Ik denk dat alle leraren dat wel lekker rustig vinden. Misschien is het beter als ik naar een andere school ga. Voorlopig help ik mijn moeder met het huishouden en ben ik vaak bij mijn oma en opa. Mijn vader is vorig jaar plotseling overleden, en mijn moeder moet ook nog voor mijn halfzusje van 6 zorgen.

- Olivier is leerplichtig op basis van de Leerplichtwet.
- Zijn school probeert doorlopend en via diverse wegen in contact te komen met Oliviers moeder.
- Oliviers school meldt zijn permanente verzuim (formeel: relatief verzuim) bij de leerplichtambtenaar van de gemeente Houten (via het verzuimloket).
- Oliviers school volgt het zogenoemde Verzuimprotocol regio Lekstroom (versie 2, maart 2020).

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 12 van totaal 19

- De leerplichtambtenaar onderzoekt de situatie. Zij of hij benadert ook zelf Oliviers moeder en inventariseert alle mogelijkheden waaraan voor Olivier zou kunnen worden gedacht.
- De leerplichtambtenaar werkt samen met Oliviers school, en (op eigen initiatief) ook met het Sociaal Team Houten. Die samenwerking is mede gebaseerd op de afspraken die in de driehoek *scholen – leerplicht – sociaal team* zijn gemaakt uit hoofde van het in 2016 landelijk gesloten ‘thuiszitterspact’. Er zijn in Houten slechts enkele thuiszitters.¹⁰
- Zo nodig komt voor Olivier ook het overstappen naar een andere school als optie in beeld. Op basis van de Wet passend onderwijs heeft Oliviers school de plicht hoe dan ook te zorgen voor een onderwijsplek die voor Olivier optimaal geschikt is. Zijn situatie en mogelijkheden komen aan de orde binnen het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Zuid-Utrecht, de netwerkorganisatie waarbij alle middelbare scholen uit Houten, IJsselstein, Lopik en Nieuwegein zijn aangesloten.
- Vanuit het Sociaal Team Houten zal worden geprobeerd Oliviers moeder in breder verband hulp te bieden. Als blijkt dat Oliviers moeder met meerdere direct of indirect samenhangende problemen of zorgen kampt, dan wordt mogelijk wordt besloten tot inzet vanuit het project ‘Op Koers’ (waarin wordt samengewerkt tussen het Sociaal Team, de Houtense Werktafel, van Houten&co en WIL).
- Alle inzet is erop gericht Olivier weer zo snel mogelijk naar (een) school te laten gaan.
- Als Olivier wat ouder was geweest zou voor hem kunnen zijn gekozen voor gerichte hulp vanuit het project ‘Op Koers jeugd’ (dat is bedoeld voor jongeren van 15 tot 18).

¹⁰ In de raadsinformatiebrief ‘Evaluatie Thuiszittersaanpak’ van 3 maart 2021 is vermeld dat na het pact van 2016 een werkgroep Thuiszitterspact Lekstroom is ingesteld, die een *Thuiszittersaanpak Lekstroom 2017–2020* heeft opgesteld. Een bijlage bij de raadsinformatiebrief is een – weinig informatieve – evaluatie van die periode.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 13 van totaal 19

JOHN

Ik ben John. Ik ben 25. Mijn schoolcarrière? Dat was, door allerlei oorzaken, een aaneenschakeling van ellende, waar ik liever niet aan terugdenk. Ik werk al jaren met veel plezier en succes in een supermarkt en woon samen met mijn vriendin. Als alles goed gaat worden we over ongeveer vier maanden ouders. Echt geweldig allemaal.

- John beschikt niet over een startkwalificatie. Hij is gezien zijn leeftijd niet leer- of kwalificatieplichtig.
- John valt op basis van zijn leeftijd (ook) buiten de doelgroep van het Doorstroompunt.
- John zou zich (nog) wel voor advies kunnen wenden tot Jongerenloket, dat zich richt op jongeren tot 27 jaar met vragen over school, werk en/of inkomen.

FRÉDÉRIQUE

Ik ben Frédérique. Ik ben 17. Vorig jaar heb ik mijn vmbo-diploma gehaald, maar dat heeft mijn vader weggegooid. Mijn ouders noemen zichzelf autonomen. We gaan volgende maand in een camper wonen, dan zijn we echt helemaal vrij. Geen adres meer, geen huurbaas meer, geen belastingen meer en voor mij ZEKER geen school meer. Misschien rijden we met de camper naar het noorden van Noorwegen. Koel en cool tegelijk! Het enige vervelende is dat ik steeds meer pijn in een kies krijg, en dat ik eigenlijk dringend naar een tandarts moet.

- Frédérique is kwalificatieplichtig, en kent op grond daarvan een (verlengde) leerplicht.
- Haar ouders mogen zich noemen zoals zij willen, maar hebben zich gewoon en onverkort aan de Nederlandse wet te houden.
- Frédérique is bij de leerplichtambtenaar van Houten bekend als VSV-er, omdat zij ondanks haar kwalificatieplicht niet op een (middelbare) school of mbo-instelling is ingeschreven. Dit type verzuim wordt aangeduid als *absoluut verzuim*.
- Omdat Frédérique nog geen 18 is speelt het Doorstroompunt bij haar geen rol.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 14 van totaal 19

- De leerplichtambtenaar zoekt in brede samenwerking naar *bescherming*, alsmede naar een *oplossing* voor Frédérique. In overleg tussen (onder meer) die ambtenaar, het Sociaal Team en Veilig Thuis Utrecht zal de Raad voor de Kinderbescherming worden benaderd met de vraag of en zo ja hoe de kinderrechter kan worden verzocht een zogenoemde *kinderbeschermingsmaatregel* te nemen. Een dergelijke maatregel dient er mede toe te leiden dat Frédérique (weer) het onderwijs gaat volgen dat zij *dient* te volgen, maar waarop zij boven alles *recht* heeft.
- Intussen *kunnen* en zo nodig *zullen* Frédériques ouders strafrechtelijk worden vervolgd.

KAMAL

Ik ben Kamal, ik ben 21 jaar. Ik ben drie jaar geleden gevlucht uit een oorlogsland (ik zeg liever niet welk land) en heb drie maanden geleden een verblijfsvergunning gekregen. Ik kan nu definitief in Nederland een bestaan opbouwen. Ik ben in mijn geboorteland tot ongeveer mijn 12-e naar school gegaan. Ik ben erg leergierig. Ook al gaat het misschien jaren duren, ik wil proberen om een universitaire studie te volgen en af te ronden. Intussen wil ik hard werken en veel geld verdienen.

- Kamal heeft geen startkwalificatie, maar kent gezien zijn leeftijd geen verplichtingen op basis van de Leerplichtwet.
- Kamal is inburgeringsplichtig. Houten richt zich bij een jongere als Kamal (jonger dan 27 jaar) primair op instroom in een ‘onderwijsroute’, en dus niet op begeleiding richting werk. In de onderwijsroute wordt uitgegaan van een fulltime studiebelasting en dito beschikbaarheid van de statushouder.
- Kamal krijgt een uitkering, maar is – bij voldoende inzet en presteren in zijn onderwijstraject – tijdelijk vrijgesteld van de arbeidsplicht. Kamal krijgt de ruimte zich volledig te richten op het taalschakeltraject, ook om daarmee zijn kansen op instroom in het mbo of hbo/wo zo groot mogelijk te maken. Kamal heeft elke zes maanden een voortgangsgesprek met een consultant inburgering en een werkcoach, waarin ook vragen over baankansen en studierichtingen aan de orde komen.
- Statushouders die jonger zijn dan 18 zijn niet inburgeringsplichtig en evenmin bijstandsgerechtigd. De gemeente Houten volgt hun ontwikkeling via een (persoonlijke) consultant inburgering. Minderjarigen vanaf 12 jaar worden in een Internationale Schakelklas (ISK) voorbereid op het (reguliere) Nederlandstalige onderwijs.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 15 van totaal 19

Cijfers en andere feiten

Bij de uitvoering van het onderzoek heeft de rekenkamer veel verantwoordingsdocumenten met *heel* veel cijfers onder ogen gekregen en bestudeerd. Het betreft in het bijzonder:

- uiterst beknopte ‘jaarverslagen’ van leerplicht. Die omvatten weinig meer dan een A4-tje met wat weinigzeggende cijfers. We zien geen relaties tussen bijvoorbeeld aantallen meldingen, leeftijden en onderwijssoorten. Over het schooljaar 2020-2021 is geen verslag verschenen.

Het lijkt in Houten jaarlijks te gaan om enkele honderden meldingen op een totaal van ruwweg 8.500 leerplichtigen (dus tot en met 17 jaar). In lijn met het landelijke beeld is in meerjarig perspectief sprake van een substantiële daling van het aantal voortijdig schoolverlaters.

- voortgangsverslagen Jongerenloket (niet gedeeld met de raad).

Deze verslagen zijn cijfermatig informatief. We zien dat vanuit de vier Lekstroom-gemeenten ruwweg 400 tot 500 jongeren meer of minder intensief zijn geholpen. Van die 400 tot 500 komt 20 tot 25 % uit Houten. Indicatief 100 van de bedoelde 400 tot 500 betreffen jongeren in een kwetsbare positie¹¹. Binnen die 100 zijn dat (dus) enkele tientallen jongeren uit Houten.

Gedateerd 20 januari 2021 is een evaluatie van het Jongerenloket beschikbaar. Uit die evaluatie zijn vijf aanbevelingen voortgekomen, waarvan de opvolging actief is of wordt bewaakt. Er is een goed toegankelijk Actieplan Jongerenloket Lekstroom 2024 uitgebracht.

- de periodieke ‘Houtense kwartaalrapportage werk, inkomen en inburgering’.

In deze rapportage – die keurig oogt – wordt onder meer aandacht besteed aan *Op Koers jeugd*, maar zien we geen verbanden met leerplicht en/of Jongerenloket.

- ‘factsheets’ met gegevens over de voortgang van SchoolWerkt van de Doorstroompunten in de regio Utrecht (met daarnaast de jaarlijkse jaarrekening).

Er zijn cijfers en percentages inzake jongeren in de hele regio Utrecht, maar er is weinig tot geen informatie beschikbaar waar het gaat om jongeren in de subregio waartoe Houten behoort.

¹¹ Zie voetnoot 9.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 16 van totaal 19

- kwartaalrapportages WIL. Die (verplichte) rapportages, opgezet volgens een vast voorgeschreven format, bevatten een veelheid aan cijfers en percentages op zogenoemde strategische, operationele en overige indicatoren. Uit de rapportages volgt dat ruwweg een-vijfde van het totaal van bij benadering 500 ‘bijstandshuishoudens’¹² jongeren tot 27 jaar betreft.
- de (eenmalige) raadsinformatiebrief inzake de zogenoemde thuiszittersaanpak¹³. De rekenkamer beoordeelt deze brief als nauwelijks informatief.
- Met betrekking tot het Leerwerkloket heeft de rekenkamer niets kunnen vinden en/of aangereikt gekregen.

Vragen en antwoorden

Heeft de rekenkamer in het uitgevoerde onderzoek (de) antwoorden kunnen krijgen op de vragen in de in het onderzoeksprogramma 2024 opgenomen opzet? We lopen de probleemstelling en de ‘te beantwoorden onderzoeksthema’s’ hieronder langs.

<p>Wat doet de gemeente Houten:</p> <ul style="list-style-type: none">• aan het handhaven van de leerplicht• het volgen van jongeren in het praktijkonderwijs of in een MBO-1 of -2 traject• het volgen en (laten) begeleiden van vroegtijdig schoolverlaters, <p>in samenwerking met welke externe partijen?</p>	<p>Antwoorden: verkregen.</p>
<p>Welke resultaten boekt de gemeente, waar mogelijk ook in vergelijking met enkele andere gemeenten?</p>	<p>Antwoorden beperkt tot niet verkregen.</p>

¹² Term uit de kwartaalrapportages, in casu bij KPI 7.1.

¹³ Zie voetnoot 10.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 17 van totaal 19

De rekenkamer ziet veel cijfers, maar ziet – op elementen uitgezonderd de eigen evaluatie van het Jongerenloket – niets in de sfeer van:

- vergelijkingen met andere gemeenten
- typen vragen, problemen, verzoeken of zorgen die uit de diverse contacten met jongeren volgen. Die typen zijn of worden dus ook niet geanalyseerd en/of geëvalueerd naar wijk, thuissituatie, school of ROC respectievelijk schoolsoort of (precieze) leeftijd

voorbeelden van ‘geslaagde’ interventies en voorbeelden van trajecten waarvan het dossier zonder (zichtbaar) resultaat is gesloten. Een rapportage met tien (geanonimiseerde) casusbeschrijvingen, waartoe de fictieve beschrijvingen in dit memorandum mogelijk wat inspiratie geven, is 1.000 x informatiever dan het zoveelste overzicht van cijfers met wat staafdiagrammen.

Beleid, regels, uitvoering, succes of falen en een positief-kritische beoordeling van het ambtelijke en bestuurlijke presteren komen, nadrukkelijk ook bij de raad, pas ‘binnen’ als het om de jongere gaat die je buurmeis uit Schalkwijk of de pizzabezorger van de lokale Domino’s zou kunnen zijn

- de precieze samenhang, overlap en/of lacunes waar het gaat om de inbreng vanuit basisscholen, middelbare scholen, ROC’s, leerplicht, Doorstroompunt, WIL, Sociaal Team, UWV en Leerwerkloket
- specifieke accenten op de in Houten op persoonsniveau bekende kwetsbare jongeren ¹⁴
- evaluaties van formatieve inzet en de kosten daarvan versus aantallen dossiers, contactmomenten of wat dies meer zij, mede tegen de achtergrond van de uit het voorliggende memorandum blijkende brede waaier aan betrokken partijen
- gestructureerde contacten met het lokale en regionale bedrijfsleven (inclusief wederzijdse ambities en voorbeelden van best and bad practices)
- mogelijke keuzes in het vierkant *beleid-ambities-prioriteiten-middelen* die met de raad worden besproken, en waarover in voorkomend geval door de raad kan worden besloten.

¹⁴ Zie voetnoot 9.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 18 van totaal 19

<p>Hoe is en wordt de (eigen) inzet van de gemeente georganiseerd, gepland, tussentijds geëvalueerd en periodiek herzien?</p> <p>Welke keuzes voor welke (aanvullende) inzet maakt de gemeente op grond van welke overwegingen?</p> <p>Welke rol en positie neemt de gemeente aantoonbaar aan – om die vervolgens ook in te vullen – in relatie tot primair het onderwijsveld, maar ook in wisselwerking met het (lokale) bedrijfsleven en met andere gemeenten in de regio?</p> <p>Hoe ‘presteert’ Houten inzake het bewerkstelligen van een startkwalificatie voor zoveel mogelijk jongeren?</p>	<p>Antwoorden beperkt tot niet verkregen.</p>
--	---

Zie de aantekeningen op het vorige blad. De rekenkamer ziet veel inzet, maar kan niet vaststellen dat die inzet in een redelijke verhouding staat tot wat ermee wordt bereikt. Op de keper beschouwd: de rekenkamer mist op het volledige beleidsterrein *normen, ambities en positief-kritische analyses*.

Rekenkamer Houten

Startkwalificatie voor alle jongeren

21 september 2024

Blad 19 van totaal 19

IV Aanbeveling

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan op een terrein waarop de gemeente Houten in veel opzichten ‘het verschil kan maken’. De gemeente Houten kan, logischerwijs vrijwel altijd in wisselwerking met andere partijen, veel doen om te voorkomen dat jongeren hun schooltijd afsluiten zonder een startkwalificatie hebben behaald. Als die ‘norm’ – dus een diploma havo, vwo of mbo op tenminste niveau 2 – door welke samenstel van redenen en/of omstandigheden niet haalbaar is, dan kan gerichte, gecoördineerde ambtelijke en bestuurlijke inzet bijdragen aan het (verdergaand) met vertrouwen betreden van de arbeidsmarkt. De rekenkamer denkt dat er maar weinig deeldomeinen zijn waarop het effect van het handelen van een gemeente zo groot kan zijn, en dus evident belangrijk is voor de jongeren die het aangaat.

Met name gezien de op de bladen 17 en 18 in groen opgenomen aantekeningen heeft de rekenkamer slechts één aanbeveling aan de raad:

- verzoek het college nog in 2024 zorg te dragen voor een plan van aanpak
- aan de hand waarvan in 2025 invulling wordt gegeven aan de omissies waarop de rekenkamer wijst
- zodanig dat in Q2 van 2025 concrete, heldere ambities kunnen worden uitgesproken voor het schooljaar 2025-2026
- alsmede zodanig dat in Q3 van 2025 compact, maar boven alles inhoudelijk-informatief kan worden gerapporteerd over het schooljaar 2024-2025
- inzake alle inzet die *door of door tussenkomst* van de gemeente wordt geleverd inzake het laten behalen van een startkwalificatie door (ook) zoveel mogelijk van de jongeren in Houten voor wie dat, met welke oorzaak of oorzaken ook, geen vanzelfsprekendheid is
- waarna vanaf de zomer van 2025 kan worden gesproken van een vaste routine van normen, ambities, analyse, gerichte informatie en door de raad te maken keuzes
- waarbij tegelijk en doorlopend wordt gewaakt voor de ‘valkuil van volume’: beter twee A4 met drie concrete ambities dan vijftig bladen met algemene en/of procesmatige voornemens. Houd bij alles de jongeren in kwestie voor ogen – het gaat om niemand anders dan om hen.

**

Peter van Loon
Frank Hordijk

Rekenkamer Houten
Startkwalificatie voor alle jongeren
21 september 2024
Bijlagen

Bijlage 1

Bestuurlijke reactie

Bestuurlijke reactie Rekenkamer

Het college is de Rekenkamer erkentelijk voor de keuze van het thema 'een startkwalificatie voor iedere jongere'. In dit thema kan de gemeente het verschil maken voor haar jonge inwoners. De voorgestelde verbeterpunten betekenen een doorontwikkeling van het huidig beleid en zullen worden opgepakt.

We constateren dat de Rekenkamer niet tevreden is over de aanwezigheid en volledigheid van de informatie. Evenwel is het college ervan overtuigd dat de raad tot nu toe in compleetheid over dit onderwerp geïnformeerd is, en hebben wij van de raad geen signalen ontvangen dat de geleverde informatie niet voldoende of volledig zou zijn geweest.

Wel onderschrijven samen met de raad de zorg en aandacht die nodig zijn voor thuiszitters en startkwalificaties.

Met dit Memorandum zijn we ons bewust dat het aantal betrokken partners bij de startkwalificaties en het aansluiten op de arbeidsmarkt groot is. Binnen de huidige capaciteit houden we Intern overzicht en onderhouden wij goede relaties met de betrokken partners.

Wij nemen ook ter harte dat de Rekenkamer, de inzet, samenwerking en creativiteit van de samenwerkende partners en professionals heeft herkend en benoemd.

In onze reactie gaan we in op de verbeterpunten.

Verbeterpunten Rekenkamer

De Rekenkamer komt tot twee voorname verbeterpunten:

1. De Rekenkamer is vooral kritisch op de beleidsverantwoording. Zij spreken van beperkte, 'droge' cijfers waarop de Rekenkamer in diverse verantwoordingsdocumenten stuitte – die als zodanig (bijna) niets zeggen, en die nauwelijks tot geen aandacht vanuit de raad krijgen." (pagina 9)
2. De samenwerking met het bedrijfsleven. Hoewel in WIL-verband ook het WerkgeversServicepunt (WSP) actief is, speelt voor Houtense VSV-ers geen actieve, gestructureerde afstemming tussen enerzijds het Doorstroompunt, het Jongerenloket en/of WIL en anderzijds het lokale of regionale bedrijfsleven. Jonge VSV-ers, in het bijzonder de meest kwetsbaren onder hen, die werken, blijven onder de spreekwoordelijke radar (waarbij uitbuiting op de loer licht) (pagina 12/ 13).

De Rekenkamer verdiept dit punt in het rapport. Zij spreekt over:

- Een keurige rapportage werk, inkomen en inburgering, waar weinig aandacht is voor de verbinding met onderwijs.
- Onduidelijkheid over de samenhang tussen beleid-ambities-prioriteiten-middelen.
- Te weinig verhalen over jongeren, hun situatie en het effect van de interventie, zowel positief als problematisch.
- Uiterst beknopte jaarverslagen van leerplicht / onvoldoende inzicht in welke resultaten worden geboekt.
- Informatieve evaluaties van het Jongerenloket en voortgangs-factsheets over de samenwerking in onder andere School Werkt die niet met de raad gedeeld worden.
- Problemen of zorgen die uit de diverse contacten met jongeren volgen komen niet naar boven.

Als antwoord op de voorgestelde verbeterpunten zetten wij het volgende in:

- De thema's vroegtijdig schoolverlaten en leerplicht worden vanaf 2025 meegenomen in de Ambitiebrief en kwartaalrapportages werk, inkomen en inburgering. De factor 'leren' zal daaraan worden toegevoegd.
- *Toelichting:* De Ambitiebrief werk, inkomen en inburgering is in de jaren 2023 en 2024 opgesteld. Het is een manier om de raad te informeren over ambities en prioriteiten binnen de kaders van de begroting. Door hier het onderwerp 'leren' aan toe te voegen, wordt ook op dit punt duidelijk wat beleid, ambities en prioriteiten zijn binnen de begroting.
- In de kwartaalrapportages werk, inkomen en inburgering (vanaf 2025: werken, inkomen, inburgering en leren) zal zowel cijfermatig als door middel van 'gezichten-in-woorden' gerapporteerd gaan worden. Speciaal voor vroegtijdig schoolverlaters kijken wij of het mogelijk is om een effecten-calculatoronderzoek te doen, waarbij de meerwaarde van de

begeleiding in kaart wordt gebracht. Een dergelijk onderzoek hebben wij bij de ambitiebrief 2023 gedeeld met de raad voor Op Koers. Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheid om net als bij de bijstand / inburgeraars in de vorm van cohorten te rapporteren. Waarbij we dan in 2026 kijken hoe het er voor staat met de VSV'ers in 2024. Een cohortrapportage bevat zowel kwantitatieve elementen als kwalitatieve beschrijvingen.

Aan de kwartaal- en jaarrapportage wordt extra toegevoegd:

- De cijfers van leerplicht en het Jongerenloket. Deze worden beter gepresenteerd en met de raad gedeeld.
- Aan de kwartaalrapportages worden als bijlage de kwartaalrapportages van de WIL toegevoegd, maar ook de evaluaties van het Jongerenloket. De evaluatie Jongerenloket 2023 en het actieplan Jongerenloket Lekstroom 2024 worden toegevoegd aan de tweede kwartaalrapportage 2024 die in september aan de raad verstuurd wordt en daardoor tijdens de behandeling van dit memorandum van de Rekenkamer in bezit is van de gemeenteraad.
- De kwartaalrapportages worden opgesteld door betrokken medewerkers van het Jongerenloket en leerplichtambtenaren te interviewen. Op deze manier komen problemen of zorgen van jongeren boven die meegenomen kunnen worden in de kwartaal-evaluaties als ontwikkelpunten. De kwartaalrapportages dienen als informatievoorziening naar de raad, maar worden ook breed intern besproken om te leren van het voorafgaande kwartaal, voor te bereiden op het nieuwe kwartaal en eventuele verbeteringen door te voeren.

Een tweede hoofdpunt uit het Memorandum is de samenwerking met het bedrijfsleven en het WSP. Als college onderschrijven we dit. Zoals ook uit de casuïstiek blijkt zijn jongeren die werken zonder startkwalificatie zeer kwetsbaar. Aan de andere kant geeft werken voor jongeren die niet in het schoolsysteem passen ook een ontwikkelingskans.

We hebben als gemeente Houten al stappen gezet in het organisatorisch borgen van de afstemming tussen leerplicht en werk. De werkcoaches van Houtense Werktafel en de leerplichtambtenaren worden door dezelfde leidinggevende aangestuurd.

Het Jongerenloket is in de tweede helft van 2024 een verkenning gestart over hoe vanuit het perspectief van de jongere het beste integrale begeleiding kan worden vormgegeven. Hierin zullen ook de medewerkers van de poort (uitkeringsaanvraag) / Jongerenloket / WSP) en de beleidsmedewerkers onderwijs en werk van de gemeente een belangrijke rol spelen. Maar zeker ook de bedrijven, waardoor nog een beter beeld ontstaat van de wenselijke begeleiding van deze jongeren.

Deze verkenning moet een bijdrage leveren aan de precieze samenhang, overlap en/of lacunes waar het gaat om de inbreng vanuit basis- en voortgezet onderwijs, ROC's, leerplicht, Doorstroompunt, WIL, Sociaal Team, UWV en Leerwerkloket duidelijk worden. En op welke manier gestructureerde contacten met het lokale en regionale bedrijfsleven wordt vormgegeven. Naast deze verkenning over de rol van het Jongerenloket lopen ook de verkenningen over de dienstverlening van WIL, over de toekomst van de sociale infrastructuur Lekstroom Werkt en de vorming van een regionaal werkcentrum. De voortgang hiervan zal in de Ambitie-brief, de kwartaalrapportages en de beleidsstukken van de WIL worden opgenomen. Eventuele besluitvorming zal apart worden geagendeerd.

Conclusie

We kunnen ons vinden in de verbeterpunten van de Rekenkamer, en hebben geconstateerd dat we een aantal van deze verbeterpunten vrij eenvoudig kunnen doorvoeren in ons bestaande beleid. Met de hierboven geschetste contouren van een plan van aanpak streven wij naar een nog betere dienstverlening aan alle jongeren voor wie het behalen van een startkwalificatie door welke oorzaak ook, geen vanzelfsprekendheid is. Wij danken de Rekenkamer voor haar bijdrage in de vorm van dit memorandum, welke ons belangrijke input geeft om de aandachtspunten beleidsverantwoording en samenwerking met werkgevers verder vorm te geven.

Rekenkamer Houten
Startkwalificatie voor alle jongeren
21 september 2024
Bijlagen

Bijlage 2

Nawoord rekenkamer

De rekenkamer zegt het college dank voor de bestuurlijke reactie.

Dit nawoord kan kort zijn, want college en rekenkamer zijn het volledig eens.

De rekenkamer rekt erop, naar mag worden aangenomen samen met de voltallige raad, dat de (wederzijds) onderkende verbeterpunten snel en gericht worden ingevuld. De positief-gedreven ambtelijke inzet, zoals de rekenkamer die rond het breed-maatschappelijk zeer relevante onderwerp 'leerplicht-leerrecht-startkwalificatie' heeft leren kennen, geeft (ook) in dat verband veel vertrouwen.

**